

החג על יד הפריג'ידר

ח"כ מפא"י עקיבא גוברין, יושב ראש ועדת העבודה של הכנסת, דרש את הקפאת תוספת הרוקח לתקופה ממושכת. המבוססים שהועסקו בעבודות דחק, התלוננו על השכר הירוד שקבלו — כשני שלישים מן המחיר ההסתדרותי המקובל. כל זה היה ברור לאנשי מפא"י, שהחליטו לוותר השנה על ההפגנה המסורתית של ה"ז בומלי, ברל פרימא, אמריקאי, מנהל עיני התרבות במועצה פועלי תל אביב, החליט לפצות את הפועלים, הורה להפוך את החג הפועלי לבלילי נוסח אמריקה. השנה, קבעה המועצה, יוחג ה"ז במאי בעצרות אמנותיות בלבד, ובסיולים לסדום.

מק"י, שבלאו הכי נמצאה כבר ברגל אחת מחוץ לבית ההסתדרות, וסיעת השמאל, פתרו את הבעיה באורח פשוט: קבעו אספה והפגנה משלהן באותה שנה במקום אחר.

פילוג צורך איחוד. מפ"ם, שניסתה עדיין לשמור על הלקה בתוך ההסתדרות, דבר שחייב מצבה המיני וההתייבות, התכוננה לאחוז בחבל משתי קצותיו. מצד אחד, לא רצתה לוותר על עריכת הפגנה פועלית, מאורך נתכוננה להשתלב בסיומה של ההפגנה בעצרת הכללית. למרות שהשעה המוקדמת שנקבעה לעצרת היקשתה, מבחינה טכנית, על עריכת ההפגנה.

אולם מפא"י הודיעה רשמית לסניף מפ"ם...: אנו ארגנו 200 שוטרים ו-400 סדרנים כדי להקפיד על הסדר. נמוקיה הרשמיים של מפא"י לאירעירכת הפגנה היו חוסר תקציב, וכן הטענה שהפועל רוצה לבלות את החג בחוג משפחתי-הוסיף עסקן מפ"ם: "על יד הפריג'ידר שלו..."

הפועל מן השורה, שלא היה איש מפלגה מובהק, ראה את המצב באור אחר לגמרי. אמר צבי מאיר, פועל בנין סוג ב: "אם זאת לא הפגנת כוח שלנו, שיפטיקו לבלבל את המוח... נסחר עם הקבלנים, נעבוד ונרוויח עוד כמה לירות... לתיאטרון אני יכול ללכת כשמתחשק לי ולא כשמתחשק לבית ברנר..."

חג הפועלים הבינלאומי, ה"ז במאי, הבא להפגין מדי שנה בשנה, את סולידריות המעמד בעולם, ייהפך השנה בישראל למפגן רבתי של אי-סולידריות מעמד הפועלים המפולג והמפורד. כשינעלו, ביום ה"ז במאי בשעה 10 בבוקר, שערי איצטד רמת-גן על העצרת הגדולה שנקראה על ידי מועצת פועלי תל-אביב, בהשתתפות מיטב שחקני הבימה והתיאטרון הקאמרי, יימצא מחוץ לשערים כל מפלגות האופוזיציה בהסתדרות, בפנים האיצטד — מפא"י וגרווייה בלבד. זהו מצב אופיני למתרחש היום בבית ההסתדרות.

בזמן המנדט לא עברה שנה מבלי שפועלי תל-אביב ויפו יפגינו בפני הישוב והשלטון. גם בשנים הראשונות לקום המדינה, כשמפלגת השלטון רצתה להדגיש את עובדת היותה מפלגת פועלים, בפני האופוזיציה הציונית-כללית, הפך ה"ז במאי למסע הישגיה של ההסתדרות.

במשך השנה האחרונה, וזרו קצב תהליך הפיכתה של מפא"י ממפלגה סוציאליסטית למפלגה בורגנית. רבו הניגודים בין מהותה של מפלגת פועלים למהותה של מפלגת שלטון. השותפות בממשלה, ובכמה עיריות ומועצות מקומיות, בין מפא"י והצ"כ השלימה את התהליך.

מצב האבט'יה בארץ וגלי הפיטורים הצפויים, בעתיד הקרוב, לפועלי תל-אביב רבתי, אף הם לא עשו הפגנת פועלים, ברגע זה, לענין נוח ביותר.

ייבוא פטורין. פועלי תעשייה למאות עומדים לאבד את מקומות עבודתם עקב אישור רשימות ייבוא ללא תשלום למצרכים שאפשר ליצורם בארץ. תוצאת המשק הממשלתי הבלתי מתוכנן, הסוכנות, למשל, הזמינה 20 כלי סירי אלומיניום מאירופה, למרות שביית החרושת פזאלוס יכול בהחלט ליצורם בארץ. פועלי התעשייה ידעו לספר גם על שלושה בתי חרושת לברגים שעמדו להיסגר מאותה סיבה.

בנין. אלא שבעלת העינים השחורות והג' דולות יכלה להתפאר כיוצאת מן הכלל מן סיבות אחרות: דאגה אנושית לשלומה הצי ליהיה לקרוע את מסך האיבה בין ישראל ויהודן בעצם השבוע שמטר כנורים אפיין אותו במקומות אחרים.

לפני שבועיים יצאה דחופה מד"ר באוור, רופא בית החולים הצרפתי בעיר העתיקה, ירושלים, אל ד"ר אהרן בלר, בעיר החדשה: מרי מחשי, ערביה נוצריה בת 22, שוכבת בבית החולים הצרפתי כשבמוחה גידול מסוכן. להצלחה יש סיכוי אחד: ניתוח בידי המומחה הישראלי, חירורג עצבים.

ועדת שבתות הנשק המעורבת פעלה כדי רינות ויעילות, וכעבור ימים מספר כבר שכבה מרי על שולחן הניתוחים של הדסה. ד"ר בלר ביצע את הניתוח הקשה בהצלחה, וכעבור שעות מספר יכלה מרי להביט בהעצרה במצילה, להגיד חרש: "אני מני שקת את ידך, אדוני הרופא." אל תורתה הצטרפו: בעלה, מכוואי ברמ אקלה, בנה הקטן ואמה, שעברה איתה את הגבול הישראלי.

מכתב מעבר לגבול. עוד הצטיינו במבצע אנושי זה של הדסה: דן בן אמוץ, עתונאי, וריגי מאיר, כימאי, אשר, מיד בקראם כי החולה זקוקה לתרומות דם, מיהרו להדסה, תרמו לה מרמם.

כעבור שבוע הגיע אל ד"ר בלר מכתב שהסתכל לישראל. מסתנן אלמוני העבירו משכם לנצרת, שם הדביק על המעטפה בול ישראלי, שלחו אל הרופא הירושלמי. במכתב: בקשה של תושב שכם, חולה במחלתה של מרי, אשר ביקש: "בשם אלה... הצילו גם אותי! שם החולה: אמין אחמד אל-תבצוני.

יתרונות ליחור

ולכה מדין שבע בנות. ותגונה ותולנה ותמאנה את הרחמים להש" קות צאן אביהן. ויבואו הרונים ויג' שון. ויקם משה ויושיעון וישק את צאנם...

בני 27 כפרי הדרוזים בישראל, שבאו לחוג השבוע את חג נביאם שועיב, הוא יתרו הכהן, לא סבלו מרישעת הרועים. להיפך, סבלם העיקרי נבע מעודף אהבת הרועים, שהתחרו איש ברעהו, ניסו לגרש זה את זה מן הבאר — ולהשאיר לבהם עם בנות הכהן בעלות הקולות בבחירות.

אנו מודים לאחיינו היהודים שבאו מצפון הארץ ומדרומה לברכנו בחגנו... אמר שייך אמין אל סאריף, איש כפר ג'וליס, ראש חכמי הדת הדרוזית (הסוויית) בארץ. אולם האחים היהודים, נושאי הברכה, קיללו זה את זה בסתר ליבותיהם.

הרועים העיקריים: אנשי "ג'וש" פלמין, שהם הסיעה המפא"יית הרשמית בעדה ה" רוזית; אנשי אבא חושי, איש מפא"י בעל עמדה מסורתית בעדה זו; ואנשי פרץ ברנ שטיין, הציוני-כיללי, שקנה לעצמו דריכת רגלי. כשאמר ברנשטיין ש"ממשלת ישראל תמשיך ביחסה... לא היתה דרישה צודקת מצדכם שלא נתמלאה", ראו ככך האחרים טכסים ציוני-כללי לדחיקת רגלי מפא"י.

לא היה זה המקרה היחיד. כשניגש אבא חושי אל הרמקול, כדי לשאת את דבריו, נדחק הצידה עלייני איש אחר, בעל מידורה מאנשי פלמון, וכשירו ידיו אבא חושי מרוב ביהם, כדי לתת כבוד למנהיגם, כמעט שפרץ ריב דמים בינם לבין אנשי הכפר מראר, הדוגלים במרות אחרת.

לדרוזים עצמם, במידה שלא היו מעורבים כריב הרועים, לא היה הענין איכפת ביותר. הם שמחו על הכביש החדש, שהושלם ביומיים האחרונים. אחרי גיוס כללי של טרקטורים ובולדוזרים ממשקי הסביבה. ויתכן שהירי הרוי, בסתר ליבם, שקגאת רועים תרבה יתרונות.

פלמ"ח

המת החי

כולם היו שם. יוספלה ויוסלה. מונדק ומולא. שייקה וציפאף. גואל וגאנדי. שוש ורבקהלה. וריכיו אירי של מכוניות, ושק שלם של עלי תאנה. ו-200 מפקדי פלמ"ח, לשעבר מפקדי גיודים וחטיבות ואנשי מטה, בתוספת אנשי התרבות.

כשצעדו מן הדשא אל גבעת-ברנר אל קברו של הזקן, ללא שורות מסודרות, ללא צעד אחיד וללא טכס, דמו יותר למשתתפי ט'ול-שבת של בני קיבוץ, מאשר ליוחיה מאורגנת. הם עמדו ברשלנות מסביב לקבר, הקשיבו לקריאת קטע מרומי מדברי הזקן, שירו בקול נמוך את שיר הפלמ"ח, עברו באותה צורה מרושלת על פני הקבר וחזרו

למכוניותיהם. במשך כל אותו זמן לא נש" מעה אף פקודה אחת. איש מן החוץ לא היה מרגיש לעולם מי היה טוראי ומי מפקד חטיבה, מי נהג המטה ומי ראשו.

מתכת מכוונות. בגלל אכל ששרר בגבעת-ברנר נתקיימה מסורת מימי המתחרת: הכינוס שנקרא במקום אחד, נתקיים במקום שני. נעץ, בה הכריזו הקיבוץ המאוחד לפני תריסר שנים על הפיכתו בסיס לפלמ"ח, ובה בישר שרהבטחון למפקדים לפני חמש שנים על פירוק המטה, אירחה גם הפעם את המת שלא הסכים למות.

בין צלחות קבאב (פרי טרחתו של מי שהיה חבר המחלקה הערבית), כוסות בירה

זרה: המדינה המבקשת בקדחתנות אוצרות נפט וברזל בחיק אדמתה, ביקשה לזרוק על גל האספה את המתכת היחודה המצויה בה בשפע — המתכת האנושית. שום קבוצה דומה לזו שישבה אותה שעה ליד השולחנות להחליף זכרונות על פירוקה.

עתונות

סוך הידידות?

ידיד ו אין ידידים בעולם. (אריסטו). משך שנים רבות היו קוראי הפלסטיין פוסט (ואחר כך הנירוטס פוסט) פותחים

אחד החידושים של יום העצמאות החמישי היתה מסביבה דיפלומטית בצירות ישראל בטוקיו בין האורחים: הנסוף טקמצו, אחיו של קיסר יפן, והנסכיכה טקמצו (שמאל). ציר ישראל, יעקב לינטון, מחזוה קידה. מימינו גב גבעון ובעדה, המזכיר הראשון ואשת הנספה המסחרי.

את הקריאה בעתון הירושלמי האנגלי בטור הראשון של העמוד הראשון, מעצבים את השקפת עולמם לפי מאמריו על בעיות מדי-ניות חוץ של עתונאי אנגלי בעל הסגנון המבריק, רוי אלסטון, (50' שהיה ידוע יותר בשם העט שלו, דוד קורטני.

אלסטון נעשה מוכר יותר לקוראי העתונים בארץ אחרי שהחלו להתפרסם רשימותיו בהארץ תחת הכותרת "בעיני הגר הגר תגר כנו". פעילותו העיתונאית לא נצטמצמה רק בישראל: הוא שימש כתב הטיימס הלונדוני ויחד עם אשתו, מוניקה דין, שירת גם את ממלכת העתונות של משפת לוס, בעלת הטיימס והייליץ.

* השנייה.

ברגע האחרון. בתדשים האחרונים החלו כתבי-העת האמריקאיים בעלי התפוצה ה"ז נקית מפרסמים כתבות אנטי-ישראליות מוב-הקות שיש בהן יותר שיטנה מביקורת ע"ז ייגיה. הקו החדש של הטיימס לייף עורר תמיהה ביחוד לאחר שנסתבר למעלה מכל ספק כי הכתבות נכתבו ברוח זו על ידי אלסטון ורעייתו. ממאמריו הראשונים של דוד קורטני, שנכתבו בזמן המנדט, ועד ה-כתבות בטיימס לייף רב המרחק. הידידות ה"ז טנה.

את עבודתו העיתונאית החל אלסטון, בן למשפחה אנגלית קתולית ידועה, בווסט-מינסטר ג'ורג'ן. עתון שהצטיין ברחמו הג' בוהה ובתפוצתו המיצעררה, עץ שנסגר בסוף שנות השלושים. הוא הגיע לישראל בשנות מלחמת העולם השניה, שימש מנהל שירות השידור הבריטי לאירופה הכבושה במסגרת מתלכת האינטרמציה הצבאית, החל משנת 1945 בפלסטיין פוסט. בשנת 1945 נסתיים תפקידו בארץ-ישראל והוא עמד לעבור להודו. ברגע האחרון, ממש, בהיותו על סיפון האניה, הציע לו עורך ה"פ. גרשון אגרון, להש" הקצ בארץ, לכתוב טור קבוע בעתון. אלס-טון הסכים.

השנים הבאות, ובעיקר 1947-8 היו תקופת הנוהר שלו, והוא הפך לדמות נערצת בעיני הישוב היהודי שקבל בזרועות פתוחות את הבריטי הגבוה, בעל השיער המלבין והעינים הצרות, הקפואות קצת, שיצא נגד בחין ושל-טונות המנדט, חיבר רשימות מלאות רגש על ירושלים הנצורה.

אולם אחרי 1948 עורר אלסטון פחות שימת-לב. כתיבתו היתה תמיד ריגשית, מלוי-טשת ומסוגננת להפליא, אך הרעיונות שוב לא זיעעו את הקוראים; היתה הרגשה כי אלסטון החל חוזר על עצמו.

בינתיים החלו עולים בגירוסלם פוסט כו-חות חדשים, נושלים מאלסטון כאנגליות סיגנונם, עולים עליו בתפישו מדינית וב-השכלה פוליטית. הטור הראשון הוסיף ל-שמש המאמר החשוב ביותר בגירוסלם פוסט, אך עתה שוב לא כתב אותו אלסטון שש פעמים בשבוע, אלא שלוש פעמים בלבד. במרוצת הזמן נפגעה גם גמישותו המפי-תיעה של העתונאי האנגלי, גמישות שהניחה לו להיות פרו-סובייטי (מעודן) בטורו ב"פ. אנטי-סובייטי (מעודן) ברשימותיו בטיימס הלונדוני, ציוני נלהב ברשימותיו בהארץ, אנטי-ישראלי מובהק בכתבותיו בטיימס. לאחרונה אמר אלסטון לידידיו שהוא מבי-קש לצאת את הארץ ולשוב לאנגליה, אלא העובדה שפרסונו העיקרי בטיימס הלונדוני נפטר לפני זמן קצר, וכן האבטלה ה"שוררת בפליט-סטרית, רחוב העתונות בלונדון, אינן מבטיחות לו חיים נוחים ביותר במולדתו.

חקלאות

בוטנים ממשלתיים

לשוא קראו מומחים שונים במשך ארבע השנים האחרונות להקים חחת חקלאיות